

leeftijd **64**

opleiding **landbouwingenieur**

carrière **gestart bij VELT (Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren), vanaf december 1981 werkzaam bij Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek, later het ILVO (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek)**

‘De structuur van de Vlaamse bedrijven **leent zich minder voor begrazing**’

Blijvend gras verdient een beter imago

De teelt van grasklaver neemt in Vlaanderen stelselmatig toe. Logisch, vindt Alex De Vliegheer, teeltexpert van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek. 'Klaver biedt kansen voor een serieuze besparing van de minerale stikstof.'

TEKST ANNELIES DEBERGH

Omgeven door talloze proefvelden baden de gebouwen van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek in Merelbeke in de voorjaarszon. Het is de plek waar Alex De Vliegheer sinds 1981 onderzoek doet naar allerhande teelten zoals gras, klaver, luzerne en voedersorghum. Zijn carrière loopt over korte tijd af en stond bol van de ontwikkelingen. De opkomst van glyfosaat, de doorgedrongen specialisatie en intensivering gevolgd door de strengere bemestingsnormen: Alex De Vliegheer noemt het tekenende elementen in zijn carrière. 'In het begin van mijn loopbaan zag ik bij uitzondering bedrijven die meer dan 600 eenheden stikstof per hectare toedienden op grasland dat in hoofdzaak werd begraasd. Dat is niet economisch, niet duurzaam en nu ondenkbaar.'

Komt grasland in Vlaanderen onder druk te staan?

'We zien steeds minder begrazing en meer percelen die worden gemaaid bij een vrijwel gelijkblijvend grasareaal. Het maisareaal nam de voorbije twintig jaar wel toe. Het vaker opstallen van koeien brengt andere ruwvoerders meer in beeld. Mais is daarvan een voorbeeld: met zijn hogere opbrengsten in kvem-equivalenten per hectare, zijn lagere kostprijs per kvem-equivalent en met minder arbeid tegenover gras onder maaiomstandigheden.'

Draagt het beleid bij tot behoud of juist de reductie van het grasareaal?

'Sinds de toepassing van derogatie zien we dat veel bedrijven gebruikmaken van één snede gras voor de mais. Vijf hectare op die

manier bewerken neemt de plaats in van één hectare goed meerjarig grasland.' 'De meeste landbouwers zijn niet zo gelukkig met blijvend grasland (BG) en zorgen er op hun minst voor dat het areaal gras dat meer dan vier jaar oud is, niet toeneemt. Blijvend grasland beperkt de soepelheid in landgebruik op bedrijven die een forse vermindering of een stopzetting van veehouderijactiviteiten overwegen.' 'Het verhaal rond blijvend gras zorgt ervoor dat heel goed grasland toch na vier jaar wordt gescheurd. Dat zorgt voor koolstofafbraak en risico op hoge nitraat-N-concentraties in de bodem. Grasland veel jaren laten aanliggen waardoor koolstof wordt opgeslagen en andere blauwe en groene diensten worden geleverd, zou moeten worden gestimuleerd. Een positieve benadering vanuit het beleid zou grasland een beter imago, een imago van duurzaamheid, kunnen geven.'

Wat zijn belangrijke verbeterpunten in het grasbeheer?

'Veehouders kunnen winst halen door meer gebruik te maken van klaver in grasland. Witte of rode klaver toevoegen betekent een kleine investering en vergt aanpassingen in onkruidbestrijding en N-bemesting, maar een goede aanwezigheid van klaver biedt kansen voor een serieuze besparing van de minerale stikstof. Honderd eenheden stikstof uit scheikundige mest besparen betekent een winst van honderd euro per hectare.'

'Op gebied van bemesting moeten veehouders zich er bewust van zijn dat dierlijke mest plaatsen na 15 augustus eigenlijk geen zin heeft, zeker als het droog is. Het effect

op de grasproductie en de graskwaliteit is beperkt, terwijl het risico op een te hoog stikstofresidu alleen maar toeneemt. Ook laat kunstmest toedienen heeft weinig zin. Veehouders moeten nog meer werken met dve in plaats van met re. Een interval van minimum drie weken tussen het maaien en stikstof toedienen zorgt voor meer dve.'

Is een scenario als in Nederland, waar weidegang wordt gestimuleerd, denkbaar aan Belgische kant?

'Nederland telt veel meer grasland dan België. Hier zijn weinig huiskavels meegegroeid met het aantal dieren. De structuur van de bedrijven leent zich minder voor begrazing en leidt tot minder animo voor beweiden. De trend van meer begrazen in Nederland is er een waarvoor de boer wordt beloond. Bedrijven die zelf producten verwerken en verkopen, doen meestal wel aan weidegang. Dan zorgt het voor meerwaarde en een positief imago naar de consument. De haalbaarheid van weidegang is daarbij weer per bedrijf te bekijken.'

'Maaigebruik van grasland is wel een blijvend systeem in onze regio, waarbij het toch opmerkelijk blijft dat dergelijke grote verschillen bestaan in maaitijdstippen en maairitme tussen de bedrijven. Veel hangt af van de keuze van het totale rantsoen.'

Zijn er nog andere belangrijke ontwikkelingen voor de toekomst?

'Engels raaigras blijft de basis in de graszaadkeuze. Rietzwenkgras kan onder maaivoorwaarden een deel van het areaal innemen door een hoger productiepotentieel en een betere droogteresistentie, maar de verterbaarheid van vers gras is aanzienlijk lager dan bij Engels raaigras. Onderzoek op ingekuuld product is nodig voor een verdere vergelijking van de voederwaarde.'

'Veehouders lijken ook nog onvoldoende te beseffen dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de variëteiten van Engels raaigras. De Belgische rassenlijst wordt nog te weinig gebruikt. Grasland kies je voor twee, drie, vijf jaar, maar ook soms veel langer. Gebruik dus liever een duurder mengsel, en zaai het met zorg wat dunner in, dan een goedkoop mengsel van mindere kwaliteit.' |